

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.363/2023/4.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű

I.r. felperes címe

II.r. felperes II. rendű

II.r. felperes címe

A felperesek képviselője:

Dr. Fábián Titusz Ügyvédi Iroda az I. és II. rendű felperes képviselőjében

ügyvéd címe

Az alperes:

Magyar Állam

Az alperes képviselője:

174. sz. Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe.

A per tárgya:

tulajdonjog megállapítása és egyéb követelés

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

36.P.22.980/2022/11-II.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperes által az I. rendű és II. rendű felperes javára fizetendő perköltség összegét személyenként 37.500 (harminchétezer-ötszáz) forintra leszállítja. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak személyenként 72.190 (hetvenkétezer-százkilencven) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint örökhagyó II. rendű örökhagyó (a továbbiakban: örökhagyó) 2017. január 31-én hunyt el. Megörökölte korábban

elhunyt lánya, néhai² I. rendű örökhagyó hagyatékát. A közjegyző a hagyatékot és póthagyatékot törvényes örökös és végrendelet hiányában a Magyar Államnak adta át a 11039/Ü/772/2017/14. számú teljes hatályú hagyatékátadó végzéssel és a 11039/Ü/163/2018/3. számú póthagyatékátadó végzéssel. A végzések 2018. június 25-én jogerőre emelkedtek. A felperesek az örökhagyó törvényes örökösei. örökhagyó anyja az 1882-ben Budapesten született személy¹ volt, az ő testvére az 1879-ben született személy², a felperesek nagyapja. A közös jogelődök, személy⁴ és személy³ az I. rendű örökhagyó nagyszülei, a felperesek dédszülei.

[2] A felperesek keresete arra irányult, hogy a bíróság a település helyrajzi szám¹ alatt felvett, „lakás” megnevezésű ingatlan tekintetében keresse meg a Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztályát a Magyar Állam alperes tulajdonjogának törlése, továbbá a felperesek tulajdonjogának öröklés jogcímén 1/2-1/2 arányban történő bejegyzése végett.

[3] Kérték továbbá, hogy a bíróság a település² belterület helyrajzi szám². alatt felvett, „kivett lakóház, udvar” megnevezésű ingatlan tekintetében keresse meg a vármegyei Kormányhivatala Földhivatali Főosztályát a Magyar Állam alperes tulajdonjogának törlése, továbbá a felperesek tulajdonjogának öröklés jogcímén 1/2-1/2 arányban történő bejegyzése végett. Mindkét kérelem vonatkozásában az alperest a kereseti kérelem túsítésére kérték kötelezni.

[4] Keresetük szerint kérték továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 17.691.419 forint megfizetésére a felperesek javára, öröklési igény jogcímén, 1/2-1/2 arányban.

[5] A keresetek jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:1. § - 7:3. §-ait, illetve a 7:64. §-át, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 26. § (8) bekezdését jelölték meg.

[6] Az alperes ellenkérelmében és beszámításában nem vitatta az örökhagyó és a felperesek közötti rokoni kapcsolat tényét, sem a kereseti követelés összegét. A kereseti követeléssel szemben beszámítással élt a hagyaték tárgyainak kezelésével kapcsolatban felmerült költségek tekintetében 991.570 forint értékben.

[7] A felperesek a beszámítást tartalmazó iratra előterjesztett ellenkérelmükben nem elleneztek a beszámítást. Erre figyelemmel előterjesztett keresetváltoztatásuk szerint kérték, hogy a bíróság kötelezze alperest 17.287.939 forint megfizetésére, öröklési igényként a felperesek javára, 1/2- 1/2 arányban, azaz I. rendű felperes javára 8.643.969 forint, II. rendű felperes javára 8.643.969 forint összeg erejéig.

[8] Az alperes a megváltoztatott kereseteket mind az ingatlanok tulajdonjoga, mind pedig a konkrét pénzösszeg megfizetése körében elismerte.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében annak túsítésére kötelezte az alperest, hogy Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztálya a település, belterület helyrajzi szám¹ alatt felvett „lakás” megnevezésű ingatlan tekintetében a Magyar Állam alperes tulajdonjogát törölje és ezzel egyidejűleg öröklés jogcímén jegyezze be az I. és a II. rendű felperes tulajdonjogát 1/2-1/2 arányban.

[10] Az elsőfokú bíróság továbbá annak túsítésére kötelezte az alperest, hogy vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya a település², belterület helyrajzi szám². alatt felvett „kivett lakóház, udvar” megnevezésű ingatlan tekintetében a Magyar Állam alperes tulajdonjogát törölje és ezzel egyidejűleg öröklés jogcímén jegyezze be az I. és a II. rendű felperes tulajdonjogát 1/2-1/2 arányban.

[11] Az elsőfokú bíróság az alperest a felperesek javára személyenként 8.643.969 forint 15 napon belüli megfizetésére is kötelezte.

[12] A perköltség körében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.804.743 forint perköltséget.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletéhez rövidített indokolást fűzött a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 347. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján. Ítéletében – a felek kérelmeinek ismertetésénél – kitért arra, hogy az alperes az eredeti és a megváltoztatott keresetet is teljes egészében elismerte.

[14] Az alkalmazott jogszabályok körében utalt a Ptk. 7:1. §-ra, a 7:2. §-ra, a 7:3. §-ra, a 7:64 §-ra, az Inytv. 26. § (8) bekezdésére, a Pp. 81. § (1) bekezdésére, a 82. § (1) bekezdésére, a 83. § (1) bekezdésére, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 58. § (1) bekezdés *ac*) alpontjára (helyesen: *a*) pont, *ac*) alpontjára), valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (1) bekezdésére, a (2) bekezdés *b*) pontjára és (6) bekezdésére.

[15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett.

[16] Jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult. Kérte a perköltség viselésére vonatkozó kötelezés mellőzését és annak megállapítását, hogy a felek az elsőfokú eljárás költségeit maguk viselik.

[17] A fellebbezésben az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 83. § (2) bekezdése második mondatára utalással jelölte meg.

[18] Az ennek megítélésénél releváns tények körében előadta, hogy a törvény alapján kijelölt, szükségképpen örökösként került a hagyatékkal jogi kapcsolatba, a kereseteket teljes egészében elismerte, a per pedig egy tárgyalás alatt érdemi döntéssel befejeződött.

[19] A perbeli igénnyel érintett hagyatéknak szükségképpen örökösneként a Ptk. 7:74. § (1) bekezdés szerinti törvényes kötelezettség alapján járt el.

[20] Az alperes jogi érvelése során egy kúriai eseti döntést jelölt meg (Pfv.I.21.244/2015/8. számú ítélet). Annak alapján kifejtette, hogy nem adott okot a perre. A bírósági gyakorlatban egyértelmű jogi álláspont alakult ki a tekintetben, hogy a Magyar Állam, mint szükségképpen ál- vagy legitimált örökös a valódi törvényes örökössel nem egyezhet meg peren kívül, nem ismerheti el megállapodással a törvényes örökös örökösi minőségét. Azt csak közjegyző vagy bíróság állapíthatja meg.

[21] Ebből következik, hogy a törvényes örökös öröklési igényét – amennyiben a hagyatéki eljárás megismétlésére nincs mód – a törvény rendes útján, polgári peres eljárásban érvényesítheti.

[22] Ebben a jogi helyzetben perjogi értelemben egyik fél sem ad okot a perre. A felperes perindítása és az alperes perbe bocsátkozása szükségszerű. Az alperes perjogi lehetőségeit behatárolja, hogy amennyiben felperes öröklési igényét a keresetben megfelelően alátámasztotta, azt az eljárásban elismeri, esetleges beszámítási vagy viszontkereseti igénye mellett.

[23] Emiatt a Pp. 83. § (1) bekezdésben foglalt általános rendelkezéstől eltérésnek és a Pp. 83. § (2) bekezdésének második mondatában foglalt rendelkezés alkalmazásának van helye.

[24] A Kúria Pfv.I.21.244/2015/8. számú felülvizsgálati ítéletében ugyan a régi Pp. 81. § (1) bekezdés második mondatában foglalt rendelkezés alkalmazásán alapul, de mivel az új

Pp. 83. § (2) bekezdésének második mondata tartalmilag a korábbi rendelkezéssel megegyezik, álláspontja szerint a Kúria jogértelmezése ma is irányadó.

[25] A felek méltányos érdeke a perköltség viselése körében a saját költségek viselését indokolja. Az elismerésre tekintettel a bíróság az eljárási illetéket 10%-ra mérsékelte, így a perköltség döntő hányadát mindkét fél oldalán az ügyvédi munkadíj képezi – amelyet a bíróság mindkét fél esetén a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapított meg –, ezért a fél és az ellenfél javára meghatározott perköltségek összege közötti különbség nem jelentős.

[26] Az I. és a II. rendű felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségekben marasztalására irányult. A felperesek jogi képviselőjük munkadíját az Ükr. 3. § (1) bekezdés alapján számították fel.

[27] Kifejtették, hogy az alperes a keresetet vitatta, ellenkérelme annak elutasítására irányult, így a perköltségben való marasztalása nem volt mellőzhető. A Pp. 86. § (1) bekezdés szerint, ha a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezésének előterjesztése nélkül elismeri és a perre okot nem adott, a perköltségét az ellenfele téríti meg. A jogszabály a két feltétel együttes fennállását követeli meg. A szabályból az elismerés további kritériumai is meghatározhatók: az elismerés csak akkor válthatja ki a joghatást, ha teljeskörű, kifejezett, a jogra és a kérelemre vonatkozó védekezés helyett történik meg. Ha az igényt érvényesítő fél ellenfele úgy tesz elismerést, hogy korábban a jogra és kérelemre vonatkozóan akár alaki, akár érdemi védekezést terjesztett elő, a szabály már nem alkalmazható. Az alperes pedig alaki és érdemi védekezést is előterjesztett.

[28] Egyebekben a per folyamán nem tájékoztatta a felpereseket és a bíróságot arról a tényről, hogy az egyik perbeli ingatlant időközben értékesítette.

[29] A felpereseknek mindenképpen bírósághoz kellett fordulniuk igényük érvényesítése miatt, az alperes ugyanis peren kívüli megállapodással nem rendezheti az örökös minőség elismerését és a hagyaték átadását, így okot adott a perre. A felperesek saját jogértelmezésüket egy más ügyben hozott bírósági ítélettel is alá kívánták támasztani.

[30] A fellebbezés alapos.

[31] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között kizárólag az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó, hivatalból pedig a kereseti illetékről szóló rendelkezését bírálta felül.

[32] Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság – rendelkezésének tartalmából következően – a Pp. 83. § (1) bekezdésének helytelen alkalmazásával kötelezte az alperest a felperesek javára perköltség megfizetésére és tévesen határozott az illeték viseléséről is.

[33] A felülbírálatot az ítéltábla arra is figyelemmel végezte el, hogy az elsőfokú bíróság eltért a rövidített indokolás eljárási törvényben foglalt szabályaitól. A bíróságot a Pp. 347. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján alkalmazott indokolási mód esetén is terheli az alkalmazott jogszabályok megjelölésének kötelezettsége. E tekintetben a rövidített indokolás kötelező tartalmi elemeit felsoroló 347. § (2) bekezdés *c)* pontja, amely előírja az ítélet alapjául szolgáló jogszabályok feltüntetését, nem különbözik a 346. § (5) bekezdésében szereplő, azonos szövegezésű és tartalmú, ugyancsak az ítélet alapjául szolgáló jogszabályok megjelölésére vonatkozó kötelezettségétől.

[34] Az elsőfokú bíróság ítéletében a perköltség viselésére vonatkozó döntés alapjául szolgáló jogi rendelkezések között szerepeltette az Ükr. 3. § (6) bekezdését, amely kifejezetten előírja a bíróság indokolási kötelezettségét. A (6) bekezdés szerint a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem

áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság a munkadíjat – különösen az ügy bonyolultsága esetén – a (2)-(5) bekezdésben meghatározott összegnél magasabb összegben is megállapíthatja. A bíróság a munkadíj eltérő összegben történő megállapítását indokolni köteles. A perköltség meghatározásával kapcsolatos indokolási hiányosságnak, mint eljárási szabálytalanságnak azonban a következők miatt nincs jelentősége.

[35] Az ítélet felülbírálata azért lehetséges, mert az elsőfokú bíróság ugyan helytelenül alkalmazta a költségviselésre vonatkozó eljárási szabályokat, a helyes számításához szükséges peradatok azonban rendelkezésre álltak. Ezért az ítélet részbeni megváltoztatásának – a felek kérelmeinek korlátai között – nem volt akadálya.

[36] Az alkalmazott jogszabályokból kikövetkeztethető, hogy a perköltség viselése tekintetében az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget az alperes elismerő nyilatkozatainak. Az elismerést csak az illeték mérsékelése körében vette figyelembe. A peradatokból egyértelműen megállapítható, hogy az alperes már a keresetlevélre benyújtott írásbeli ellenkérelmében elismerte a vele szemben támasztott követeléseket, mindössze beszámítással élt a hagyatéokra fordított költségei tekintetében. A felperesek keresetváltoztatásának ismeretében ismét elismerő nyilatkozatot tett. Ezért a felperesek fellebbezési ellenkérelmében tett, a keresetek vitatására vonatkozó állítás minden alapot nélkülöz, teljességgel iratellenes.

[37] A Fővárosi Ítéltábla a Kúria Pfv.I.21.244/2015/8. számú, egyedi ügyben hozott határozatában a perbe bocsátkozással kapcsolatban kifejtettek szerinti jogértelmezést a jelen ügyben is irányadónak tekinti a következők szerint.

[38] A felperesek a hagyatéki eljárásban nem vettek részt. A közjegyző ismert örökösök és végintézkedés hiányában 2018. június 25-én jogerőre emelkedett végzésével és póthagyatékátadó végzésével adta át a hagyatékot az alperesnek mint szükségképpen örökösnek teljes hatállyal. A felpereseknek a hagyaték megszerzése érdekében igényük érvényesítésére csak a hagyatéki eljáráson kívül volt lehetőségük.

[39] Az örökösi minőséget törvény keletkezteti, fogalmilag kizárt, hogy ennek tárgyában a valódi örökös és a legitimált örökös (az állam) bármilyen formában megegyezzen.

[40] A Kúria korábbi, az alperes által is felhívott döntésében a valódi örökös – mint az öröklésben érdekelt – helyzetét olyan személyhez hasonlította, akinek az igényét a hagyatéki eljárásban mellőzték és megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság PK 262. számú állásfoglalásában foglaltak szerint a hagyatéki eljárás során mellőzött érdekelt az igényét a törvény rendes útján érvényesítheti. „Ez – összhangban azzal, hogy a hagyatékátadó végzésnek anyagi jogereje nincs – értelemszerűen a polgári peres út igénybevételét jelenti. A hagyaték tárgyról a felek peren kívül nem rendelkezhetnek, figyelemmel arra, hogy elsődlegesen az örökös személyét, az örökösi minőségét kell megállapítani. A törvényes örökösnek e minősége megállapítása iránti keresetet kell előterjesztenie és a perben kell bizonyítania öröklési igénye megalapozottságát. A valódi és legitimált örökös között felmerült, az örökösi minőség megállapítására irányuló jogkérdés a jogbiztonság érdekében csak egyféleképpen, minden esetre azonosan alkalmazandó hatósági eljárásban tisztázható; ezért az örökösi minőség semmilyen megállapodás – esetleg alku – tárgya nem lehet”.

[41] A perindítás feltétlen szükségessége mindhárom fél részéről szükségszerű perbe bocsátkozást igényelt. Ez a körülmény a Fővárosi Ítéltábla szerint kizárja a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdésének alkalmazását, mert a perindítás mindkét fél tekintetében rajtuk kívül álló okból volt szükségszerű, mivel a Kúria perjogi értelmezése szerint egyik fél sem adott a perre okot. A perben érdemi jogvitára – az alperesnek a perjogi lehetőségek szerinti, első lehetséges

alkalommal tett – teljes elismerő nyilatkozataira tekintettel nem is került sor. E két körülmény miatt a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint a pernyertesség-pervesztesség arányosításán alapuló költségviselésnek [82. § (2) bekezdés)] sincs alkalmazási elsőbbsége a Pp. további rendelkezéseihez képest. Ugyanilyen okból nem alkalmazható a Pp. 86. § (1) bekezdése sem, amellet, hogy az alperes a felperesektől perköltséget nem is igényelt.

[42] A fellebbezésben felhívott kúriai határozat a korábbi eljárási törvény vonatkozó szabályai alapján döntött a költségviselésről. A Pp. más módú szövegezésére figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az ügyben a Pp. 83. § (5) bekezdését alkalmazta, amely szerint a megtérítési kötelezettséggel nem érintett perköltség vagy annak hányada annak a félnek a terhén marad, akinél az felmerült. Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával mellőzte az alperest a felperesek jogi képviselőjének munkadíjában, mint perköltségben marasztaló rendelkezést és a perköltség összegét az alábbiakra figyelemmel leszállította.

[43] A perköltségviselés helytelen meghatározása miatt – hivatalból eljárva – a Fővárosi Ítéltábla az illeték állam általi viseléséről szóló rendelkezést is megváltoztatta, a Pp. 102. § (1) bekezdésének utolsó mondata alapján határozva.

[44] Az elsőfokú bíróság helyesen mérsékelte az Itv. 58. § (1) bekezdés *a)* pont *ac)* alpontja alapján a felperesek által 2022. december 14-én befizetett 1.500.000 forint kereseti illetéket 150.000 forintra. Tévedett azonban annak kizárólag az alperesre terhelésével. Az elsőfokú eljárásban fizetendő illeték viselése az ellenérdekű felek tekintetében a Pp. 102. § (1) bekezdése szerinti egyenlő arányban, az egymással egyszerű és célszerű pertársaságban álló felperesek között pedig jogi érdekeltységük arányában oszlik meg. Ez az arány a jelen esetben egyenlő.

[45] Ennek eredményeként az I. és a II. rendű felperesnek személyenként 37.500 forint mérsékelt kereseti illeték viselési kötelezettsége áll fenn. Az illeték előzetes megfizetésének tényére figyelemmel az államot a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése szerint terhelő 75.000 forint mérsékelt illeték, mint perköltség megfizetésére a másodfokú bíróság ezért az alperest kötelezte a felperesek javára. A felperesek az általuk megfizetett összeg ezt meghaladó részét (összesen 1.350.000, személyenként 675.000 forintot) az államtól visszaigényelhetik az Itv. 80. § (1) bekezdés *i)* pontja alapján.

[46] A másodfokú eljárásban az alperes pernyertesnek minősül. Az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján fizetendő illeték összege összesen 144.380 forint, amelynek viselésére a bíróság a felpereseket jogi érdekeltységük arányában kötelezte.

[47] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[48] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felpereseket, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben a fél az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró